

Z KONFERENCE

AKTE – Arbeitskreis Tschechische Terminologie

(Německo-rakousko-české konference o německé a české vojenské terminologii)

Vojenské rozhledy, 2013, roč. 22 (54), č. 1, s. 184–186, ISSN 1210-3292

Pracovní skupina AKTE vznikla na konci roku 2007 z iniciativy vedoucí projektu paní Antje Oellrich, která pracuje jako terminoložka pro český a ruský jazyk v Jazykovém spolkovém institutu Bundeswehru (Bundessprachenamt) v německém Hürthu. Původním cílem této skupiny bylo dát dohromady spolupracovníky Bundeswehru, kteří působí jako překladatelé, tlumočníci a terminologové v oblasti češtiny. Postupně se rozrostla a v současné době jde o trilaterální skupinu devíti spolupracovníků: ze Spolkové republiky Německo (tři představitelé BSprA Hürth), z Rakouska (jeden představitel SIB LVAk Vídeň) a České republiky (šest – dva – Ředitelství zahraničních aktivit MO ČR, Praha, dva – CJP UO Brno, dva – ÚJP Vyškov).

Dosud proběhlo již sedm konferencí AKTE, organizovaných německou, rakouskou a českou stranou v SRN, ČR nebo Rakousku. Na jednotlivých setkáních byly projednávány následující tematické okruhy:

1. Organizační struktura Armády České republiky (do úrovně divize)
2. Organizační struktura Bundeswehru (do úrovně divize)
3. Organizační struktura Ministerstva obrany České republiky
4. Organizační struktura Ministerstva obrany Spolkové republiky Německo
5. Zahraniční mise (základna)
6. Zahraniční mise (základna)
7. Krizové řízení a ochrana obyvatelstva

K projektu jsem se připojila na základě pozvání ke spolupráci vedoucí pracovní skupiny paní Antje Oellrich až v přípravě na V. konferenci. Přípravné práce na společná jednání probíhají korespondenčně. Německá strana zvolí téma, ze kterého vybere asi 100 stěžejních výrazů. Pro konferenci, která se konala 6. - 10. září 2010 na Velvyslanectví Spolkové republiky Německo v Praze na pozvání tehdejšího vojenského přidělence plukovníka Bruno Riedigera, bylo vybráno téma zahraniční mise. To bylo rozděleno do jednotlivých tematických okruhů, jako např. ochrana a střežení základny, síly a úkoly na základně, úkoly kontingentu, poplach, Spojené národy apod. Vybrané výrazy poté vedoucí skupiny zašle účastníkům v tabulce v elektronické formě (viz obr.).

Ta obsahuje výchozí termín v německém jazyce a následuje jeho anglický ekvivalent, který má pouze pomocnou funkci. Úkolem jednotlivých účastníků pak je doplnit nejvýstižnější výraz v češtině. Při hledání adekvátního českého pojmu pracuji s nejrůznějšími materiály, např. s dvojjazyčnými i výkladovými obecnými slovníky, slovníky vojenské terminologie, s odbornou vojenskou literaturou v obou jazycích. Konzultuji také s odborníky z daného oboru, jak z Univerzity obrany, tak z jiných specializovaných pracovišť.

Této, v pořadí již V. konference se zúčastnili také Zdeněk Bambula, Ředitelství zahraničních aktivit MO ČR Praha; Ladislav Chaloupský, Ústav jazykové přípravy

Vyškov; Jaroslav Gorčák, Ústav jazykové přípravy Vyškov; Manfred Gratzer, Sprachinstitut des Bundesheeres (Jazykový institut Bundesheeru) Vídeň; Jens Gröschl, Jazykový spolkový institut Trausberg; Monika Havelková, Ústav jazykové přípravy Vyškov; Rudi Knauer, Jazykový spolkový institut Potupim; Peter Krüger, Jazykový spolkový institut Hürth; Antje Oellrich, Jazykový spolkový institut Hürth; Jürgen Schwedler, Jazykový spolkový institut Geilenkirchen; Andreas Weber, jazykové oddělení na Velvyslanectví SRN Praha.

	Deutsch / německy	Englisch / anglicky	Oellrich	Oellrich - poznámky	Knauer	Knauer - poznámky	Gorčák / Havelková	Gorčák / H poznámky
3	ausfahrender Verkehr	outgoing traffic	vyjíždějící dopravní prostředky	https://www.bundeswehr.de/de/medien/pressenotizen/ausfahrender-verkehr-ist-keine-transportart-sondern-eine-verkehrshandlung-17	vyjíždějící vozidla		dopravní provoz směřující z prostoru základny (tábora, kasáren)	
7	Be- und Entladeerlaubnis (von Lieferfahrzeugen)	loading and unloading licence	povolení (k) nakládání a skládání (dodávkových vozidel)	https://www.bundeswehr.de/de/medien/pressenotizen/be-und-entladeerlaubnis-17	povolení - oprávnění nakládat z vykládky		povolení k nakládání a vykládky (dokument)	
10	Bedrohungsstufe	threat level	stupeň ohrožení	https://www.bundeswehr.de/de/medien/pressenotizen/bedrohungsstufe-17	stupeň ohrožení		stupeň ohrožení	bezpečnostní úroveň
11	Besucher	visitor	návštěvník		návštěvníci		návštěva (osoba)	
12	Besucherliste	visitors list	seznam návštěvníků		seznam návštěvníků		seznam návštěv	
13	Besucherparkplatz	visitors' parking area	parkoviště pro návštěvníky		parkoviště návštěvníků		parkoviště pro návštěvy	
15	Besucherregelung	visit regulations	směrnice pro vstup na základnu		Směrnice pro vstup (na základnu) Pravidla vstupu	např. photos rules	směrnice pro návštěvy	
14	Besuchserlaubnis	visitor's permit	povolení vstupu		povolení vstupu		povolení pro vstup návštěv	
16	Dress Code	dress code	pravidla (pro) oblečení		stanovení vzhledu a vzhledu		pravidla pro oblečení (místo vzhledu)	
18	einfahrender Personentransport	incoming passenger transport	příjezdová přeprava osob		příjezdová přeprava osob		přeprava přijíždících osob (vstupujících do prostoru)	
17	einfahrender Verkehr	incoming traffic	příjezdící dopravní prostředky		příjezdící vozidla		dopravní provoz směřující do prostoru základny (tábora, kasáren)	
19	Einsatzfahrzeug	emergency vehicle	sahávkový automobil, pohotovostní vozidlo		sahávkový automobil, pohotovostní vozidlo	např. sanitární vůz, záchranný vůz	sahávkový automobil, pohotovostní vozidlo	
16	Entladeklappe	unloading bay	schránka k vybití munice		schránka k vybití munice		prostor pro vybití	
20	Entladekiste	discharging box	schránka k vybití munice		schránka k vybití munice	např. na vybití obrněných vozidel	prostor pro vybití	
21	Entladekiste (eine Vialle)	to unload	vybití		vybití		vybití	
21	Feldjäger	military police	vojenská policie		vojenská policie, vojenský policista		vojenská policie, vojenský policista	
22	Führungsfahrzeug (einer Kolonne)	command vehicle	čelní vozidlo	https://www.bundeswehr.de/de/medien/pressenotizen/fuehrungsfahrzeug-17	vedoucí - řidiči - přední - čelní vozidlo		velitelské vozidlo	
23	Haftladung (unter Fahrzeugen)	adhesive charge	magnetická nálož	Haftladung auf Magazine werden	magnetická mina - nálož (pod vozidlem)		adhezivní nálož	
24	Identifikationsnachweis	identification document	identifikační doklad		identifikační doklad		průkaz totožnosti, identifikační dokument	
25	Kolonne	convoy	proud (vozidel), kolona		proud (vozidel), kolona		proud (vozidel), kolona	
26	Kolonnenführer	convoy commander	velitel proudu		velitel proudu		velitel proudu	

Obr.: Ukázka pracovního souboru

VI. konference, která proběhla 06. - 10.06. 2011 ve školicím středisku jazykového střediska Bundesheeru v rakouském Reichenau, navazovala na konferenci předchozí a prohlubovala téma Zahraniční mise, protože tato tematika je velmi aktuální a obsáhlá. Na této konferenci včetně přípravy na ni zahájil svoje působení další účastník z UO Brno Hubert Hrdlička. Jako i předchozí konference, byla i tato obsazena trilaterálně. Účastníci opět diskutovali o jednotlivých termínech a tentokrát se některé termíny konzultovaly telefonicky s dalšími odborníky. Tímto způsobem bylo během každého dne probráno a stanoveno přibližně 50 termínů a jejich ekvivalentů. Zasedání také navštívila ředitelka CJP UO Jana Tomšů a ředitel ÚJP plukovník Ladislav Chaloupský. Oba svými zkušenostmi z podobných projektů v jiných jazycích nemalou měrou přispěli ke zdárnému průběhu našeho jednání. Současně s VI. konferencí AKTE proběhlo v Reichenau také 3. zasedání terminologických dnů, kde odborníci v oblasti terminologie představili své národní terminologické projekty a diskutovali o nich.

Zatím poslední, VII. konference AKTE, která se konala 27. - 30. srpna 2012 v Praze, byla přelomová hned ve dvou bodech. Její organizaci měla vůbec poprvé na starosti česká strana, a to Ústav jazykové přípravy Vyškov v součinnosti s Centrem jazykové přípravy Univerzity obrany Brno. Účastníci z České republiky také poprvé vybírali téma, kterým byla bezpečnostní politika se zaměřením na krizové řízení a ochranu obyvatelstva. Ve spolupráci s katedrou ochrany obyvatelstva na UO připravila česká strana termíny a definice z této oblasti. Tyto návrhy během jara korespondenčně projednala s německou a rakouskou stranou a nachystala podklady na pracovní jednání.

Závěr

Pro tvorbu vícejazyčných terminologických databází je mezinárodní spolupráce odborníků-vojenských profesionálů a lingvistů nezbytná. Během vlastních pracovních jednání se diskutují především rozdílné koncepty v pojetí národních terminologií a hledají se společné průniky s odpovídajícími ekvivalenty. Bez těchto přímých diskuzí by bylo velmi obtížné najít nejvhodnější termíny jednoznačně srozumitelné ve dvou či více jazycích.

Výsledky dosavadních jednání jsou dvojjazyčné organigramy na CD a terminologický slovník (tištěný a na CD). Lze je využít jednak jako podklad pro zpracování odborných textů, jednak je aplikovat přímo do výuky odborné němčiny v rámci modulů vojenská terminologie a terminologie specializace.

Příklady používaných pramenů při přípravě na konferenci:

- HORÁK, R. - KYSELÁK, J. *Terminologický slovník vybraných pojmů z oblasti evakuace*. Brno: Univerzita obrany, 2006, 120 s. ISBN 80-7231-162-X.
- KULÍŠEK, J. Nasaditelnost Battle Groups EU do operací ESDP. *Vojenské rozhledy*, 2009, roč. 18. č. 1, s. 31-58, ISSN 1210-3292.
- KULÍŠEK, J. Operace EUFOR RD CONGO - 2.část (Nasazení, vedení operace, vyvedení sil a opuštění prostoru operace). *Vojenské rozhledy*, 2008, roč. 17. č. 2, s. 39-60, ISSN 1210-3292.
- ZEZULOVÁ, E. - ŠTOLLER, J. - MAŇAS, P. Životní cyklus základů AČR v zahraničních misích. *Vojenské rozhledy*, 2009, roč. 18. č. 4, s. 107-113, ISSN 1210-3292.
- Soldat 2011: Leitfaden für den Wehrdienst*, ISBN 978-3-85333-171-2.
- Internetové zdroje dostupné na:
www.army.cz, www.BBK.de, www.bundesheer.at, www.bundeswehr.de.

PhDr. Eva Hradilová